

жимів. Такий підхід є необхідним і при реалізації інших гарантій прав та свобод громадян.

Список літератури: 1. Про адвокатуру: Закон України від 19 грудня 1992 року // ВВР України. 1993. № 9. Ст. 62. 2. Святоцька В. Адаптація законодавства України про адвокатуру до європейських стандартів: деякі питання / Право України. 2005. № 10. 3. Профессия адвоката: Сборник работ о французской адвокатуре / Сост. А. В. Поляков. М., 2006. 4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року // ВВР Української РСР. 1984. додаток до № 51. Ст. 1122. 5. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Г. І. щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного вибору захисника) від 16.11.2000 року № 13-рп/2000 // Офіційний вісник України. 08.12.2000. № 47. Ст. 2045.

Надійшла до редколегії 14.03.07

В. М. Василенко

МІСЦЕ ВЕТЕРИНАРНОЇ МІЛІЦІЇ В СИСТЕМІ ПІДРОЗДІЛІВ ОВС, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ АДМІНІСТРАТИВНІ ФУНКЦІЇ

Органи внутрішніх справ України є складовою частиною системи виконавчої влади, які виконують широке коло завдань щодо здійснення державної політики у сфері захисту життя, здоров'я, охорони прав та свобод людини і громадянина, забезпечення громадського порядку та громадської безпеки, захисту власності, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань. Тобто від належного виконання цими органами своїх функцій значною мірою залежить стан правопорядку в державі. За таких умов особливо гостро постають питання щодо визначення місця окремих підрозділів в системі ОВС, які виконують адміністративні функції, зокрема ветеринарної міліції.

Виконання міліцією завдання з охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки здійснюється у межах реалізації адміністративної функції. Наявність цієї функції поряд із профілактичною, оперативно-розшуковою, кримінально-процесуальною, виконавчою та охоронною (на договірних засадах) функціями, визначена ст. 7 Закону України «Про міліцію» [1]. Повноваження щодо реалізації кожної функції мають окремі підрозділи міліції, а саме :

- кримінальної міліції;
- міліції громадської безпеки;
- місцевої міліції;
- транспортної міліції;
- державної автомобільної інспекції;
- міліції охорони;
- судової міліції;
- спеціальної міліції (ст. 7 ЗУ «Про міліцію») [1].

Найширше коло повноважень структурних підрозділів міліції стосується виконання таких функцій, як адміністративна, оперативно-розшукова, кримінально-процесуальна.

Адміністративна функція посідає перше місце, тому що вона є найбільш значною й великою за обсягом, в її реалізації задіяно більшість працівників органів внутрішніх справ. Вона здійснюється за допомогою адміністративно-правових засобів і спрямована на охорону громадського порядку, забезпечення громадської безпеки [2, с. 3].

На ветеринарну міліцію чинне законодавство покладає повноваження в основному щодо здійснення адміністративної функції. Перш ніж охарактеризувати її особливості стосовно ветеринарної міліції, слід визначити зміст адміністративної діяльності міліції.

Питання сутності та змісту адміністративної діяльності міліції доволі часто були предметом обговорення в адміністративно-правовій літературі і аналізувалися в працях О. М. Бандурки, Ю. П. Битяка, В. В. Богуцького, І. П. Голосніченко, Я. Ю. Кондратьєва, А. А. Попова, та ін. Разом з тим дослідження змісту адміністративної діяльності ветеринарної міліції, чому присвячено дану статтю, не проводилось. Тому *метою* статті є визначення змісту адміністративної діяльності ветеринарної міліції та місця цього підрозділу в системі підрозділів ОВС, які виконують адміністративні функції.

Так, на думку О. М. Бандурки, адміністративну діяльність міліції можна визначити як врегульовану нормами адміністративного права специфічну виконавчо-розпорядчу, підзаконну, державно-владну діяльність з організації та здійснення охорони прав і свобод громадян, громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, попередження та припинення правопорушень [2, с. 5].

Основними рисами адміністративної діяльності є :

1) виконавчо-розпорядчий характер, який проявляється у тому, що міліція, поряд з іншими органами виконавчої влади, повинна виконувати приписи, встановлені нормами чинного законодавства;

2) підзаконний характер діяльності міліції, що означає діяльність, засновану на законі; у межах і у порядку, вказаних у законі;

3) державно-владний характер, що означає здійснення міліцією повноважень від імені держави у межах компетенції, визначеної законом;

4) профілактична спрямованість [2, с. 5–6].

Адміністративна діяльність міліції регламентується нормами адміністративного права і полягає в організації і практичному провадженні заходів щодо охорони громадського порядку та здійснюється службами і підрозділами міліції громадської безпеки [3, с. 482].

Крім того, адміністративна діяльність здійснюється в двох напрямках. І. П. Голосніченко зазначає, що перший напрямок адміністративної діяльності органів внутрішніх справ можна визначити як внутрішньосистемний або організаційний, а другий – позасистемна адміністративна діяльність (виходить за межі системи органів внутрішніх справ і пов'язана з регулюванням відносин у суспільстві) [4, с. 72].

А. А. Попов подає іншу класифікацію напрямків адміністративної діяльності ОВС. На його думку, перший напрямок адміністративної діяльності представляють суспільні відносини, які формуються в самій системі органів внутрішніх справ (внутрішньо-організаційна адміністративна діяльність), і другий напрямок відносин, які формуються у зовнішній сфері – (зовнішня адміністративна діяльність) [5, с. 80].

Внутрішньо-організаційна діяльність спрямована на організацію конкретних служб (ППС, ДІМ). Вона складається з визначення структури відповідних підрозділів, її вдосконалення, добору й розстановки кадрів, планування й координації роботи, прийняття рішень на певний період або на проведення конкретних заходів, операцій, заохочення працівників, їх атестування, використання дисциплінарної практики тощо [2, с. 7].

У процесі зовнішньої адміністративної діяльності органи внутрішніх справ забезпечують виконання своїх основних завдань, пов'язаних з охороною громадського порядку та громадської безпеки, виявленням, попередженням, припиненням правопорушень, здійсненням дозвільної системи, забезпеченням паспортної системи та правил перебування в Україні іноземних громадян та осіб без громадянства, здійсненням провадження в справах про адміністративні правопорушення в сфері охорони громадського порядку і т. ін.

Підрозділи ветеринарної міліції структурно належать до Департаменту громадської безпеки МВС України. До міліції громадської безпеки також відносяться служби охорони громадського порядку (патрульно-постова служба міліції, приймальники-розподільники для затриманих за бродяжництво, приймальники-розподільники для неповнолітніх, спецприймальники, охорони, утримання і конвоювання затриманих і взятих під варту осіб, підрозділи міліції швидкого реагування «Беркут»), дозвільної системи, паспортної та міграційної роботи, дільничних інспекторів міліції.

На міліцію громадської безпеки покладено досить широке коло завдань. Її адміністративна діяльність полягає в захисті прав і свобод людини й громадянина, забезпеченні громадського порядку, спокою та безпеки, попередженні і припиненні правопорушень, боротьбі зі злочинністю, здійсненні провадження в справах про адміністративні правопорушення та ін.

Відповідно до ст. 2 «Положення про підрозділи ветеринарної міліції з проведення карантинних ветеринарних заходів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року № 395, підрозділи ветеринарної міліції створені для надання практичної допомоги державним установам ветеринарної медицини в організації та здійсненні заходів щодо профілактики, локалізації та ліквідації карантинних хвороб тварин [6].

Також чинне законодавство, відповідно до цільового призначення цього підрозділу міліції, чітко визначає його компетенцію та підпорядкування, зазначаючи, що Управління ветеринарної міліції з проведення карантинних ветеринарних заходів є самостійним структурним підрозділом Міністерства внутрішніх справ України, яке організаційно підпорядковується одному із заступників Міністра внутрішніх справ згідно із розподілом обов'язків, а функціонально – Державному департаменту ветеринарної медицини. Територіальні підрозділи ветеринарної міліції організаційно підпорядковуються заступникам начальників головних управлінь МВС в Автономній Республіці Крим, Київській області, м. Києві, управлінь МВС в областях і м. Севастополі міських і районних відділів (управлінь) внутрішніх справ, а функціонально – начальникам відповідних територіальних органів Державного департаменту ветеринарної медицини.

Структура, штатний розпис та кошторис на утримання підрозділів ветеринарної міліції затверджуються відповідно Міністром внутрішніх справ, начальниками головних управлінь МВС в Автономній Республіці Крим, м. Києві та Київській області, управлінь МВС в областях та м. Севастополі за погодженням з головою Державного департаменту ветеринарної медицини – Головним державним інспектором ветеринарної медицини України та начальниками управлінь державної ветеринарної медицини в Автономній Республіці Крим, областях, м. Києві та Севастополі [6].

Підрозділи ветеринарної міліції, виходячи зі свого правового положення, виконують широкий спектр адміністративних функцій, які виступають основними напрямками їх адміністративної діяльності.

Адміністративна діяльність ветеринарної міліції складається з двох видів: внутрішньосистемної та зовнішньосистемної. У свою чергу, види адміністративної діяльності поділяються на підвиди. Так, підвидами внутрішньосистемної діяльності підрозділів ветеринарної міліції є: вдосконалення, добір й розстановка кадрів; планування й координація роботи підрозділу; прийняття рішень щодо проведення конкретних заходів, операцій; надання практичної допомоги підпорядкованим підрозділам та працівникам; контроль і перевірка виконання службових обов'язків працівника-

ми; службове атестування; використання дисциплінарної практики тощо.

Розглядаючи основні підвиди зовнішньосистемної адміністративної діяльності ветеринарної міліції, слід зазначити, що її здійснення спрямоване на виконання конкретних завдань щодо упорядкування відносин поза межами апаратів міліції і на виявлення, попередження, припинення правопорушень. До підвидів зовнішньосистемної діяльності ветеринарної міліції відносяться: здійснення охорони прав і свобод громадян; забезпечення охорони громадського порядку; вжиття необхідних заходів щодо усунення причин і умов, які сприяють скоєнню правопорушень та злочинів; надання практичної допомоги державним установам ветеринарної медицини в організації та здійсненні заходів щодо профілактики, локалізації та ліквідації карантинних хвороб тварин, у тому числі спільних для тварин і людей; здійснення нагляду за додержанням юридичними і фізичними особами ветеринарно-санітарних вимог, спрямованих на захист довкілля; здійснення нагляду за переміщенням тварин, продукції тваринного походження, ветеринарних препаратів та інших об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду, та ін.

Різноманітність завдань, які вирішуються в процесі адміністративної діяльності ветеринарної міліції, обумовлює необхідність використання в ній різних форм.

Форма адміністративної діяльності міліції – сукупність однорідних за своєю правовою природою та характером груп адміністративних дій, які провадяться з метою забезпечення громадської безпеки та охорони громадського порядку.

Прийнято розподіляти форми адміністративної діяльності на безпосередньо організаційні, тобто ті, що не спричиняють правових наслідків, і суто правові, які спричиняють юридичні наслідки [2, с. 11].

До безпосередньо організаційних заходів, що здійснюються ветеринарною міліцією, слід віднести роз'яснювальну роботу серед населення, взаємодію із засобами масової інформації, внесення пропозицій місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування про порядок проведення охоронно-карантинних, спеціальних ветеринарно-санітарних, організаційно-господарських та інших заходів на території, де встановлено карантин або введено попередні карантинні обмеження тощо.

До правових форм виконавчо-розпорядчої діяльності ветеринарної міліції відносяться дії, що породжують правові наслідки. До них належать: видання актів управління (наприклад, видання обов'язкових для виконання приписів про усунення порушень протиепізоотичних і ветеринарно-санітарних заходів щодо профілактики, локалізації та ліквідації інфекційних захворювань тва-

рин та ін.); укладання угод; здійснення інших юридично значущих адміністративних дій (наприклад, складання протоколів про адміністративне правопорушення та ін.).

Таким чином, в результаті здійснення адміністративної діяльності працівники ветеринарної міліції, керуючись нормами адміністративного законодавства, вступають в адміністративно-правові відносини з підприємствами, установами, організаціями, їх посадовими особами і громадянами. Вони мають право в межах своїх повноважень давати обов'язкові до виконання розпорядження громадянам й посадовим особам, використовувати в разі необхідності заходи адміністративного примусу.

Проаналізувавши вищевикладені правові норми, які визначають правове положення ветеринарної міліції та основні напрямки її адміністративної діяльності, ми бачимо, що підрозділи ветеринарної міліції перебувають в складному правовому становищі, одночасно знаходячись в підпорядкуванні двох державних відомств. З одного боку, організаційно вони підпорядковуються МВС України, з другого, функціонально – Державному департаменту ветеринарної медицини. Звідси виникає питання про доцільність такого складного правового положення, що обумовлює потребу конкретизації місця підрозділів ветеринарної міліції в структурі органів внутрішніх справ та визначення доцільності такого підпорядкування.

Сподіваємося, що зроблений нами огляд правового положення та основних напрямків адміністративної діяльності ветеринарної міліції допоможе стимулювати науковий пошук з цієї проблеми і вироблення нових концепцій її вирішення.

Список літератури: 1. Закон України «Про міліцію»/Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. №4. Ст. 20. 2. Адміністративна діяльність міліції. Підручник / За заг. ред. акад. АПрНУ, проф. О. М. Бандурки. Х., 2004. 3. Адміністративне право України: Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гаращук та ін.; За заг. ред. Ю. П. Битяка. Х., 2001. 4. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: Підручник / Відп. ред. Я. Ю. Кондратьєв, І. П. Голосніченко. К., 1995. 5. Административное право и административная деятельность органов внутренних дел: Учебник / Под ред. Л. Л. Попова. М., 1990. 6. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року №395 «Про затвердження Положення про підрозділи ветеринарної міліції з проведення карантинних ветеринарних заходів» //Зібрання законодавства України. Звід постанов КМУ. Серія 2, 7/2002, стаття 513, ст. 233-239.

Надійшла до редколегії 6.03.07